

BABYOR NI EZRA

Murung'agen e Re Ke Babyor Ney

Fare Babyor ni Ezra e ba ul ul ko babyor ni Kronicles, ni murung'agen boch e girdi' ni ur kalbusgad u Babylonia min pagrad ngar sulod, me sul rogon e par nge liyor u lan yu Jerusalem nga rogon. Ba'aray yarmen e pin'en ni un rin': 1) Bin somm'on e ulung nni pag nge sul nga Jerusalem e Cyrus ni Emperor nu Persia e yog. 2) Fare Tempel e kun toy bayay min yiblay ngan ognag ngak Got, min fulweg nga rogon e pigpig nge liyor ni yima tay riy ngak Got u lan yu Jerusalem. 3) Me boch e duw nga tomuren miki sul reb e ulung nga Jerusalem ni cha' ni ga' riy e Ezra, ma ku ir e cha' nrrib tamilangan' ko Motochiel rok Got, ma ku ir e ayweg e girdi' ngar yaramiyed e pi gam'ing ko taliw nge ngongolen e par rorad, ya nge yag rorad ni ur koled falen e pi yalen rorad nu Israel.

Gathon e Re Ke Babyor Ney

Bin somm'on e sul u Babylon 1:1—2:70

Fare Tempel nni toy bayay min ognag ngak Got

3:1—6:22

Ezra ni sul ni yad boch fapi kalbus 7:1—10:44

Cyrus ni yog ngak e pi Jew ni ngar sulod ko nam rorad

¹ Re duw i n'en ni som'on ni emperor* Cyrus u Persia, me gagiyeagnag SOMOL laniyan' nge yog bbugithin nga ni yoloy nga babyor nga ni be'eg ngak e girdi' u gubin yang ni be gagiyeagnag. Nrin' e ren'ey ya nge yib i m'ug nib riyul' e tin ni yog SOMOL u l'ugun Jeremiah ni profet.

² "Ba'aray e thin ni yog Cyrus ni Emperor nu Persia. I SOMOL, ni ir fare Got nu tharmiy, e ke teg ni gag e pilung ko fayleng ni ga'ngin, ma ke pi' e maruwel rog ni ngug toy ba tempel ni fan ngak u Jerusalem ni bay u lan e nug nu Judah.

³ Mang e yigi par Got romed ni gimed gubin, gimed e pi'in girdi'en. Ngam marod nga Jerusalem ngam toyed bayay fare Tempel rok SOMOL, ni ir fare Got nu Israel, ni fare Got ni yima liyor ngak u Jerusalem. ⁴ Fa'anra bay reb i girdi'en u reb e nam nib kalbus ni ba'adag ni nge sul, ma girdi' ni yad bbuguliyoror e ngar pi'ed e re ayuw ni ba'aray ngak. Ngar pi'ed ngak e silber nge gol, nge chugum nge gamanman nma fek e chugum, nge tow'ath ni ngan pi' u lan e Tempel rok Got u Jerusalem."

⁵ Ma pi lolugen e yu ke girdi' ko pi ganong rok Judah nge Benjamin, nge pi prist nge pi Levite, nge urngin e pi'in ke tay Got nga lanin'rad ni ngranod e ra fal'eged rogorad ni ngranod ngar toyed e Tempel rok SOMOL u Jerusalem. ⁶ Urngin e pi'in yad bbuguliyoror e ra ayuwegedrad ngar pi'ed bo'or ban'en ngorad: boch ban'en nni ngongliy ko silber nge gol, nge chugum, nge gamanman

* **1:1** EMPEROR: Cyrus nu Persia e kol fare binaw nu Babylon ko mael u nap'an 539 B. C. u m'on ndawori yib Kristus me tabab ko gagiye ni ir e ke mang pilung. **1:1** Jer 25:11; 29:10

nma fek e chugum, nge ku boch ban'en nib tolang puluwon, nge tow'ath ni ngar pi'ed ngak SOMOL u Tempel.

⁷ Me sulweg Cyrus ni Emperor fa yu raba' i dabiyy nge kap ni fek Nebukadnezzar ni Pilung u Jerusalem nge yib i tay ngalan e tempel ko tirok e got. ⁸ I pi' ngak Mithredath, ni ga' ko tachubgil salpiy rok e pilung, ni ir e the'eg ni fan ngak Sheshbazzar, ni fare governor nu Judah, ⁹⁻¹⁰ ni ba'aray rogon:

yu raba' i dabiyy nib gol ni fan ko maligach	30
yu raba' i dabiyy nib silber ni fan ko maligach	1,000
yu raba' i dabiyy	29
yu raba' i dabiyy ni gol nib achig	30
yu raba' i dabiyy ni silber nib achig	410
nge ku boch e talin e maruwel	1,000

¹¹ Urngin u gubin e pin'em e 5,400 ni aram e fapi dabiyy nib gol nge silber nge boch tatalin e maruwel ni fek Sheshbazzar ko fa ngiyal'nem ni ir nge boch e kalbus e ra chuwgad u Babylon ngarbad nga Jerusalem.

2

Babyoren e pi'in kalbus nra Sulod ko Nam rorad (Nehemiah 7:4-73)

¹ Ba yo'or e kalbus nra chuwgad u Babylon ngar sulod nga Jerusalem ngu Judah, ra be' me sul ko re binaw ni be' riy. Pi cha'ney nge chon e tabnaw rorad e ur kalbusgad u lan yu Babylon ni ka nap'an Nebukadnezzar ni Pilung me fekrad

ni kalbus i yan ngaram. ² Pi'in nra uned ngorad e Zerubbabel, Joshua, Nehemiah, Serayah, Reelayah, Mordekai, Bilshan, Mispar, Bigvai, Rehum, nge Baanah.

Ba'aray fithingan e yuke girdi' nu Israel, nge urngin e girdi' u bakan ngu bakan nra sulod:

³⁻²⁰ Parosh — 2,172

Shefatiah — 372

Arah — 775

Pahath Moab (pi'in owchen Jeshua nge Joab) — 2,812

Elam — 1,254

Zattu — 945

Zakkai — 760

Bani — 642

Bebai — 623

Azgad — 1,222

Adonikam — 666

Bigvai — 2,056

Adin — 454

Ater (ni ku yima yog Hezekiah ngak) — 98

Bezai — 323

Jorah — 112

Hashum — 223

Gibbar — 95

²¹⁻³⁵ Girdi' ni i par e pi chitamangirad kakrom ko pi yochi binaw ni ba'aray ni ku ra sulod:

Bethlehem — 123

Netophah — 56

Anathoth — 128

Azmaveth — 42

Kiriath Jearim, Chefirah, nge Beeroth — 743

Ramah ngu Geba — 621

Mikdash — 122

Bethel ngu Ai — 223

Nebo — 52

Magbish — 156

Fa binem e Elam — 1,254

Harim — 320

Lod, Hadid, ngu Ono — 725

Jeriko — 345

Senaah — 3,630

³⁶⁻³⁹ Irera' fithingan e yuke girdi' ko prist nra sulod:

Jedayah (pi'in owchen Jeshua) — 973

Immer — 1,052

Pashhur — 1,247

Harim — 1,017

⁴⁰⁻⁴² Yuke girdi' ko Levite nra sulod:

Jeshua nge Kadmiel (pi'in owchen Hodaviah) —
74

Girdi'en e tang u Tempel (pi'in owchen Asaf) —
128

Girdi'en e matnag u Tempel (pi'in owchen Shal-
lum, Ater, Talmon, Akkub, Hatita nge
Shobai) — 139

⁴³⁻⁵⁴ Yuke girdi' rok e pi'in ma maruwel u Tempel
nra sulod:

Ziha, Hasupha, Tabboath

Keros, Siaha, Padon,

Lebanah, Hagabah, Akkub,

Hagab, Shamlai, Hanan,

Giddel, Gahar, Reaiah,

Rezin, Nekoda, Gazzam,

Uzza, Paseah, Besai,

Asnah, Meunim, Nefisim,

Bakbuk, Hakupha, Harhur,

Bazluth, Mehida, Harsha,

Barkos, Sisera, Temah,

Neziah nge Hatipha

⁵⁵⁻⁵⁷ Yuke girdi' ni tapigpig rok Solomon nra sulod:

Sotai, Hassofereth, Peruda,
 Jaalah, Darkon, Giddel,
 Shefatiah, Hattil, Pochereth Hazzebaim, nge Ami
⁵⁸ Urngin e pi'in owchen e girdi' nma maruwel u
 Tempel nge pi tapigpig rok Solomon nra sulod e
 yad 392.

⁵⁹⁻⁶⁰ Immoy 652 e pi girdi'en e yuke girdi' ko
 Delayah, Tobiah, nge Nekoda nra chuwgad ko
 yochi binaw ni ba'aray: Tel Melah, Tel Harsha,
 Cherub, Addan, nge Immer; machane dabyag ni
 ngar micheged ni yad e pi'in owchen yu Israel.

⁶¹⁻⁶² Pi yuke girdi' ni ba'aray ko prist e da yag ni
 ngar micheged e gin ni yib e ga' rorad riy kakrom:
 Habayah, Hakkoz, nge Barzillai. (En ni sum fare
 ke girdi ko Barzillai rok e le'engiy be' ni bpin ni fak
 Barzillai nu Gilead me fek fithingan e chitamngin
 fa en ni le'engin.) Machane babyoren e re dalip
 i tabnaw ney e dan pir'ieg, ere dariy bagyad nni
 pag ni nge pigpig ni prist. ⁶³ Governor ko *Jew*
 e yog ngorad ndab ra ked e ggan ni kan pi' ni
 maligach ngak Got nge mada' ko ngiyal' ni bay
 ba prist nrayag ni nge maruwel ko fare *Urim* nge
Thummim.

⁶⁴⁻⁶⁷ Urngin u gubin e pi'in nra sulod — 42,360

Pi tapigpig rorad ni pumo'on nge ppin — 7,337

Pi girdi'en e musik ni pumo'on nge ppin — 200

Pi os — 736

Pi *mule* — 245

Pi kamel — 435

Pi dongki — 6,720

⁶⁸ Napa'n nra tawgad ko fare Tempel rok SOMOL
 u Jerusalem, ma boch i yad fapi tayugang' e ra
 pi'ed boch e maligach ni gu yad e ra leam niked

ni ayuw ko fare Tempel ni ngkun toy bayay ko gin ni immoy riy. ⁶⁹ Gubin e tin nrayag rorad ni ngar pi'ed ma yi go' ra pi'ed kore marwelney, gubin e tin nra pi'ed u gubin e yan i mada' ko 1,030 e pawn e gol, nge 5,740 e pawn e silber, nge 100 e mad nib n'uw ni madan e prist.

⁷⁰ Fapi prist, nge pi Levite, nge boch fapi girdi' e ra pired u Jerusalem ara bang ni ba chugur ngaram; girdi'en e musik, pi matnag u Tempel, nge girdi'en e maruwel u Tempel e ra pired u lan e yochi binaw nib chugur nga Jerusalem; ma tin ni magey ko fapi girdi' nu Israel e ra pired ko yochi binaw ni i par e pi chitamangirad kakrom riy.

3

Liyor ni tabab bayay

¹ Fa'ani taw ko pul ni medlip, ma ke sul yu Israel kar pired ngalan e pi binaw rorad. Miyad mu'ulung nga Jerusalem ni yad gubin. ² Mi Jeshua ni fak Jehozadak, nge pi prist ni yad nga maruwel, nge Zerubbabel nib mo'on ni fak Shealtiel nge girdi'en Shealtiel e ra cheaggad ngar ubunged bayay fare altar rok fare Got nu Israel, ya nge yag ni ur urfiyed e pi gamanman ni maligach u daken nrogon ni be yog e motochiel rok Moses, ni ir be' ni girdi' rok Got. ³ Yug aram rogon ni yad be rus ngak girdi'en yug boch e nam ni kebi par nga daken fare nam, machane miyad ubung fare altar bayay nga tagil' e bin som'on. Miyad tabab bayay i urfiy u daken e re altar nem e gamanman ni maligach ni yima pi' ni kadbul nge blayal'. ⁴ Miyad madnomnag fare Madnom ko Nochi Naun ni bod

ni bay ko motochiyel, mra reb e rran miyad pi' e pi gamanman ni maligach ni bod nike yog e motochiyel. ⁵ Ma ku yad be pi' e pi gamanman ni maligach ni ngan urfiy ni yu reb, nge gamanman ni ngan pi' ni maligach ko Madnom ko M'ug e Pul, nge urngin e pi mu'ulung ni yima tay ngu'un tayfan SOMOL ma yibe meybil ngak, nge pin'en ni yad ma pi' ngak SOMOL ni yad e leam rorad. ⁶ Dawor ra tababgad i toy fare tempel, machane miyad tabab i urfiy e pi maligach ni mo'oruf ngar pi'ed ngak SOMOL ko re rran ni som'on ko pul ni medlip.

Tempel ntabab i toy bayay

⁷ Me pi' e girdi' e salpiy ni nga ni pi' ni puluwon e pi'in ni ba salap i ubung malangen e naun nge girdi' nib salap ko dimow naun; miyad pi' e ggan nge garbod nge gapgep ko *olive* ni nga ni pi' nge yan ko binaw nu Tyre ngu Sidon ni ngan thiliyeg ko gek'iy ni *cedar* ni yibe fek u Lebanon ni ngan fek u maday nga Joppa. Nrin' urngin e pin'ey ni Cyrus ni Emperor nu Persia e pithig e thin riy ngan rin'. ⁸ Ere bin migid e pul ko re duw nem ni kar sulod nga Jerusalem, ko gin ni immoy e Tempel rok SOMOL riy miyad tabab ko maruwel. Zerubbabel nge Jeshua nge girdi'en e nam rorow, nge pi prist nge pi Levi nge urngin e girdi' ni ur kalbusgad u Babylon ni kar sulod nga Jerusalem e ra uned ko re maruwel nem. Urngin e pi Levi ni rliw' e duw rorad ngalang e ntayrad ni nge milfan e maruwel nu tempel ngorad. ⁹ Ere Jeshua ni reb e Levi nge pi pumo'on ni fak nge girdi' rok, nge Kadmiel nge pi pumo'on ni fak, ni fare

tabinaw rok Hodaviah e ra cheaggad nge mil fan e maruwel nu tempel ngorad. Ma be ayuwegrad e pi Levi ni girdi'en e tabinaw rok Henadad.

¹⁰ Nap'an nra tababgad i ubung e def ko Tempel me yan i sak'iy e pi prist nga tagil'rad ni karon'ed fapi mad rorad ni n'un'uw, ni bay e rappa u pa'rad, ma pi Levi ni girdi'en e tabinaw rok Asaf e yad bay u rom ni bay e *cymbal* rorad ni tatelin e musik. Miyad pining e sorok ngak SOMOL nrogon ni duwgiliy David ni Pilung nu Israel kakrom.

¹¹ Miyad tang ni yad be pining e sorok ngak SOMOL ma yad be sul u daken e pi thin ni ba'aray:

“I SOMOL e rib manigil, ma rogon
nib t'uf piyu Israel rok e bay i
par ndariy n'umngin nap'an.”

Urngin e girdi' nra be' me non ni kemus ga'ngin laman ni be pining e sorok nge magaer ngak SOMOL, ni bochan e kan tabab i muruwliy fare def ko Tempel. ¹² Pire' e prist nike ilal, nge pi Levite, nge pi lolugen e tabinaw nra guyed nga owcherad fa bin som'on e Tempel. Ra pired ngu'ur guyed fare def ko Tempel ni yibe ngongliy rogon miyad yor ma yad be dololoy'. Ma tin kabay e girdi' ni yad bay u rom e ur tolulgad u fithik' e felfelan'. ¹³ Ra motoyil be' nga lamay ni ba ga' ni be yan ma de nang ko yibe felfelan' fa yibe yor, ya girdi' e yad be tolul, ni yira par u orel ma yira rung'ag lamrad.

4

Togopluw ntay ko fare tempel ni ngan toy bayay

¹ Pi to'ogor rok piyu Judah ngu Benjamin e rrunng'aged ni pi'in ni kar sulod ko kalbus u bang

e yad be toy fare Tempel rok SOMOL, ni Got nu Israel. ² Ma aram mranod ra guyed Zerubbabel nge pi'in lolgen e yuke girdi' ngar ga'argad ngo-rad, "Mu paged gamad nggu 'uned ngomed i toy fare Tempel. Ta'ab Got e gadad ma liyor ngak, ma gamad ma maligach ngak ni kanp'an Esarhaddon ni Emperor nu Assyria ni pi' mad ni nggu pired u roy."

³ Me yog Zerubbabel, nge Joshua, nge lolgen fa yuke girdi ngorad ni lungurad, "De t'uf e ayuw romed romad ko fare tempel ni nggu toyed ni fan ngak SOMOL ni Got romad. Bayi mang gamad e gu toyed, ni bod rogon nike yog Cyrus ni Emperor nu Persia ngomad."

⁴ Ma aram e fapi girdi' ni kayad ma par u lan fare nam e ra guyed rogon ni ngar lufed laniyan' miyad k'ar marus ko pi *Jew* nem nge dabkiyag nra toyed fare tempel. ⁵ Ma ku ra pi'ed puluwon e pi tolang ko am nu Persia ni ngar togopluwgad ko maruwel rorad. Irera' e n'en ni ur rin'ed u n'umngin nap'an e gagiyeg rok Cyrus ni Emperor nge mada' ko ngiyal' nike yib i Emperor Darius.

Togopluw ntay nga Jerusalem ni ngan ubung bayay

⁶ Tobolngin e gagiyeg rok Xerxes ni Emperor, ma pi to'ogor rok e pi girdi' ni yad be par u lan yu Judah ngu Jerusalem e ra yoloyed babyoren boch e oloboch ngan togopluwngad ngorad.

⁷ Miki yan i bayay u na'pan e gagiyeg rok Artaxerxes ni Emperor nu Persia me yoloy Bishlam, nge Mithredath, nge Tabeel, nge pi'in yad ngabang bang e babyor ngan pi' ngak fare emperor. Re gi

babyor nem e ni yoloy nthin nu Aramaic,* re ni pilyeg ngan be'eg.†

⁸ Ma ku errogon Rehum ni governor, nge Shimshai ni tayol ko fare nam, nra yoloyew bangi babyor ni murung'agen yu Jerusalem ni ba'aray e thin riy nge yan ngak Artaxerxes ni Emperor:

⁹ “Ke pi' Rehum ni governor nge Shimshai ni tayol ko nam, nge pi'in yad ngabang, nge pi tapuf oloboch, nge urngin e pi tayugang' ni bogni' nri girdi'en yu Erek, ngu Babylon, ngu Susa ko nug u Elam, ¹⁰ nib mu'un fapi girdi' ngay nu Ashurbanipal nib gilbugwarad nni chuwegrad u taferad ngarbad ra pired ngalan fare binaw nu Samaria ngabang i n'en ni bay ko ngal ko binaw nu Eufrates.” ¹¹ Ba'aray e n'en ni bay u lan fare gi babyor:

“Ngak Artaxerxes ni Emperor ni yib ko pi tapigpig rok ni yad ma par ko ngal u Eufrates.

¹² “Gamad ba'adag i gur emperor ni ngam nang ni fapi *Jews* ni karbad u boch e binaw nib milfan ngom e yad be par u Jerusalem ni yad be ngongliy bayay fare binaw nib kireb ma ba tatogopluw. Kar tababgad i ubung bayay fapi rungrung riy ni dakuriy nap'an miyad mu'nag. ¹³ I gur emperor, fa'an yira ngongliy bayay e re binaw ney min mu'nag fa yung i rungrung riy, me tal e girdi' i pi e tax, mra buchu'uw e salpiy u lan e chubgil rom. ¹⁴ Ma bochan e chiney ni

* **4:7** ARAMAIC: I tabab ko 4:8 nge mada' ko 6:18 re ke babyor ney e gathi thin ni Hebrew, ya thin ni Aramaic, ireray e thin ni yima yog u ga'ngin yang nma gagyegnag yu Persia. † **4:7** Re gi babyor . . . ngan be'eg; ara Thin ni Aramaic ma ni yoloy ni yol ni Aramaic.

gamad bay u tan pa'am i gur pilung, e dabumad ni ngguyed ni aray e n'en ni nge rin', ere gamad be leamnag ¹⁵ ni ngamog ngan mogow u lan e yuke babyor ni i cha'riy e pi chitamangim kakrom. Fa'an ga ra rin', ma ga ra pir'eg ni re binaw ney e ka'aram n'umngin nap'an i yib ni i togopluw ma kakrom e i pi' e magawon ngak e pilung nge ngak e pi tayugang' ko pi nam. Girdi' riy e dariy bingyal' nib mom rogon i gagiyeg nagrad. Irera' fan nni gathay fare binaw. ¹⁶ Ere irera' fan nib muduwgil u wan'mad ni fa'an yira ngongliy bayay e re binaw ney min mu'nag e yoror riy, me gur e en pilung e dakuriy e ngiyal' nrayag rom ni ngam gagiyegnag e lay ni ngal ko nam nu Eufrates."

¹⁷ Ba'aray e fulweg ni pi' fare emperor:

"Ngak Rehum ni governor, nge Shimshai ni tayol ko nam, nge pi'in yad ngabang ni yad ma par u Samaria nge pi'in ni magach ko lay ni ngal yu Eufrates, e gu be fingichiyed.

¹⁸ "Fa gi babyor nim pi'ed e kan piliyeg kan be'eg ngog. ¹⁹ Kugog kan gay murung'agen yu Jerusalem, ma rriyul' ni kan pir'eg ni kab kakrom ni i togopluw yu Jerusalem nga lungun e pilung mab sug ko togopluw nge wodmang. ²⁰ Pi pilung nib gel lungun e ur gagiyeggad u rom ma ur gagiyeggad u ga'ngin fare nam u ba' ni ngal e Eufrates, ni ur kunuyed e tax. ²¹ Ere mu yoloyed ba motochiyel ni nge tal e pi pumo'on nem i ngongliy fare binaw nge mada' ko ngiyal' ni kugog e tin ngan rin'. ²² Mu rin'ed e ren'ey ni kaney, ya nge dabki buch ban'en u gil'ilungug."

²³ Yug nap'an nni be'eg e rengi babyor ney ni pi' Artaxerxes ni Emperor ngak Rehum, nge Shimshai, nge pi'in yad ngabang, mar gur nigedyad nga Jerusalem ngar tawasargad ngak e pi *Jews* ni ngar talgad i ubung bayay fare binaw.

Maruwel ko fare Tempel niki tabab bayay

²⁴ I tal e maruwel ko fare Tempel ngay gi par ni aram rogon nge mada' ko bin l'agruw e duw nike pilung Darius nu Persia.

5

¹ Ngiyal'nem e immoy l'agruw i profet ni Haggai nge Zekariah ni fak Iddo, ra tababgow ko welthin u fithingan fare Got nu Israel ngak e pi *Jew* nma par u Judah ngu Jerusalem. ² Nap'an ni rung'ag Zerubbabel nib mo'on ni fak Shealtiel nge Joshua nib mo'on ni fak Jehozadak e pi thin rorow, mi yow tabab i toy bayay fare Tempel nu Jerusalem, ma fagal profet e ra ayuwegew row.

³ Ma kangiyal' nem me yib Tattenai ni governor ko ley ni ngal u Eufrates, nge Shethar Bozenai, nge pi tolang rorad nga Jerusalem ni yad be ga'ar: "Mini' e cha' nike yog ngomed ni ngam toyed e re Tempel ney?" ⁴ Mu ku ra fithed fithingan gubin e pumo'on ni yad be ayuw i toy fare Tempel. ⁵ Machane Got e be guy fapi tayugang' ko *Jew*, ma fapi tolang nu Persia e ra leam niked ni dab rrin'ed ban'en nge taw ko ngiyal' nrayag ni ngar yolgad ngak Darius ni Emperor nge fulweg bbug i thin ngorad. ⁶ Ba'aray e re thin nra pi'ed nge yan ngak fare emperor: ⁷ "Ngak Darius ni Emperor, mang e yug mu gagiyeg u fithik' e gapas. ⁸ "Gur e en pilung

e thingar mu nang ni kug warod ngalan fare gi nug nu Judah ma kug pir'eged ni fare Tempel rok fare Got nib ga' e kan toy bayay ko malang ni gagang' ma palang e kan ayliy ko rungrung riy. Re maruwel nem e rib fel' rogon ni yibe ngongliy ma be yan ni rib yaram.

⁹ “Ere magmad fith e pi tayugang' rok fapi girdi' ni ngrogged ngomad ko mini' e cha' nike pi' mat'awrad ni ngar toyed bayay fare Tempel. ¹⁰ Ma kug fithed fithingrad ni bochan e nge yag ni gogned ngom ko chon mini' e ga' ko re maruwel ney.

¹¹ “Mar fulweged ni lungurad, ‘Gamad e tapigpig rok fare Got nu tharmiy ngu but’, ma gamad be toy bayay fare Tempel ni fa'ani toy ba pilung nib gel gelngin nu Israel kakrom. ¹² Machane bochan e pi chitamangimad kakrom e ra k'aringed e damumuw ngak fare Got nu tharmiy, me pagrad nge gel Nebukadnezzar ngorad, ni pilung nu Baylonia ni ir e chuwegrad nge fekrad ni kalbus nga Babylon. Me buthug Nebuchadnezzar e tempel rorad nga but'. ¹³ Ma aram u lan e bin som'on e duw ni gagiweg Cyrus ni Pilung nu Babylonia, me pi' Cyrus e thin ni ngan toy bayay fare Tempel.

¹⁴ Me fulweg fapi talin e Tempel ni gol nge silber ni fek Nebukadnezzar ko fare Tempel nu Jerusalem nge tay ngalan fare tempel nu Babylon. I Cyrus ni fare pilung e pi' e pi talin e tempel ney ngak be' nib mo'on ni Sheshbazzar fithingan, ni ir e ke duwgiliy ni nge mang governor nu Judah. ¹⁵ Me yog fare pilung ngak ni nge fek e pin'em nge fulweg ko fare Tempel nu Jerusalem, ma ngki toy fare Tempel ko gin ki immoy riy ni som'on. ¹⁶ Ma

aram me yib Sheshbazzar nge yib i fal'eg rogon e def riy; me tabab e dimoy riy e ngiyal' i n'em nge mada' ko chiney, machane dawor ni mu'nag.'

¹⁷ "Chiney, e fa'anra ba m'agan'um ngay i gur e en pilung, magog ngan gay u lan babyoren e pilung u Babylon ngan nang ko yog Cyrus ni Pilung ni ngan toy bayay e re Tempel ney u lan yu Jerusalem fa dangay, magog ngomad ko mang e n'en ni ga be leamnag ko ren'ey."

6

Ni pir'eg e n'en ni yog Cyrus ni Emperor ni ngan rin'

¹ Me pi' Darius ni Emperor e thin ni nga ni yan ni gaweg e babyor ko gin ni yima cha'riy e babyor ko pilung riy u lan yu Babylon. ² Mi ni pir'eg u Ekbatana ni bay u lan e nug nu Media, ni ka ni bachiy kan tay, ma bay e thin riy nike ga'ar:

³ "U lan e bin m'on e duw ko pilung ni tay Cyrus me yog ni ngan sul ngan toy bayay fare Tempel ni immoy u lan yu Jerusalem, nge par ni aram e gin ni ngu'un pi' e maligach riy ma yi be fek i yib ngay e maligach ni mo'oruf. Re Tempel nem e nga ni ngongliy ni mereb i ragag e fit tolngin ma mereb i ragag e fit radan. ⁴ Ma rungrung riy e nga ni ngongliy ni dalip thal e malang ni ngan tay me yib ba thal i ren nga daken, aray rogon ni ngan ubung i yan ngalang. Urngin e salpiy ni nge yan nga puluwon e ngan fek ko chubgil ko pilung. ⁵ Ma fa yu raba' i n'en ni gol nge silber ni fek Nebukadnezzar u lan e Tempel u Jerusalem nga Babylon e ngan fulweg nga ni yan ntay nga tagil' u Tempel u Jerusalem."

Darius ni Emperor ni pi' e thin ni ngan ul ul ko maruwel

⁶Ma aram me pi' Darius ni Emperor e re bugithin ni ba'aray ni ga'ar:

“Ngak Tattenai ni governor ko ley ni ngal yu Eufrates, nge ngak Shethar Bozenai, nge ngak e pi tolang ko am ni gimed nga maruwel.

“Mu pired u orel ko Tempel ⁷ ma dab marod mmagawon niged e maruwel riy. Mpaged e governor nu Judah nge pi'in yad be yog e thin ko pi *Jew* ngar toyed bayay fare Tempel rok Got ko gin immoy riy ni som'on. ⁸ I gag e gu be yog ngomed ni ngam ayuweged yad ngar toyed. Salpiy ni nge yan nga puluwon e ngan fek ko chubgil ko pilung ni aram e tax ni yibe kunuy u pa' e girdi' u ley ni ngal yu Eufrates, nge dabi tal e maruwel riy. ⁹ Dabisiy ni ngan pi' ngak e pi prist u Jerusalem u reb e rran nge reb e tin yad ra yog ni nge yag ngorad, ni aram e garbaw ni kabitir, nge saf nge pifak e saf ni ngar urfiyed ni maligach ngak fare Got nu tharmiy, ara *wheat*, ara sol, ara wayin, ara gapgep ko *olive*. ¹⁰ Thingar ni rin' ni aray rogon ya nge yag nra pi'ed e maligach ni bfel' u wan' fare Got nu tharmiy, miyad meybilnag e fel'wa'athan nga dakenag nge ngak pifakag ni pumo'on. ¹¹ Ma ku ba'aray bbugithin: fa'anra dabi fol be' ko re bugithin ney, ma ngan luf reb e ren ko naun rok ngan uthum ngan rugoy ngak nge yan i for nga baraba' i dow. Min buthug e naun rok. ¹² Fare Got ni ir e duwgiliy ni yu Jerusalem e eram e gin ni ngu'un liyor ma yibe meybil ngak riy e mang e yigi thirif u but' e re pilung fa re nam nra

darifannag e re bugithin ney ma be guy rogon ni nge kirebnag fare Tempel u rom. I gag Darius e kugog e re bugithin ney; ma dabisiy ni ngan fol riy.”

Tempel nni pi' nga pa' Got

¹³ I Tattenai ni governor, nge Shethar Bozenai, nge pi tolang ko am ni yad nga maruwel e ra ted nga tagil' e tin keyog fa en ni pilung. ¹⁴ Pi'in yad ma yog e thin e pi *Jew* e ra tababgad i toy fare Tempel me yan e maruwel riy ni bfel' rogon, ma thin ni yi'iynag Haggai nge Zekariah e i pi' e athamgil nga lanin'rad. Miyad mu'nag fare Tempel ni bod rogon ni yog fare Got nu Israel ngorad, nge Cyrus, nge Darius, nge Artaxerxes ni Pilung nu Persia. ¹⁵ Miyad mu'nag e re Tempel nem ko rofen ni dalip ko pul ni *Adar** ko bin nel' e duw ko pilung nike tay Darius. ¹⁶ Me pi' piyu Israel, ni pi prist, nge pi Levi nge urngin piyu Israel nra sulod u Babylon ngaram e re Tempel nem nga pa' Got u fithik' e felfelan'. ¹⁷ Ma 100 e garbaw ni pumo'on, ma 200 e saf ni pumo'on, ma 400 e pifak e saf nra pi'ed ni maligach ngak Got ni fan ko re Tempel nem ni kar pi'ed nga pa', miyad pi' ragag nge l'agruw e kaming ni maligach ni fan ko denen, nra reb ma pa' reb fapi ganong nu Israel. ¹⁸ Miyad duwgiliy rogon e maruwel ni ngi i tay e prist nge pi Levi u lan e Tempel rok Got u Jerusalem, ni bod rogon ni ka ni yoloy u lan fare ke babyor rok Moses.

Madnom ko Paluk'af

* **6:15** ADAR: mu guy e yu bugithin.

19 Fapi girdi' nu Israel ni kar sulod ni ur kalbusgad u Babylon e ra madnom niged e madnom ko Paluk'af† ko rofen ni ragag nge aningeg ko bin m'on e pul. 20 Urngin e prist nge pi Levite ni kar machalbog niged yad nrogon ko yalen; miyad li' e gamanman ni yima li' ko madnom ko Paluk'af ni fan ngak urngin e girdi' nu Israel nike sul, nge fan ngak urngin e prist, ma ku fan ngorad. 21 Girdi' ni kay e ggan ko re madnom nem ni Paluk'af e urngin e girdi' nu Israel ni ur kalbusgad u Babylon ni kar sulod, nge urngin e pi'in ni kar paged e bin ba'aram e ngongol ni yad ma meybil ko liyos nge yugu boch e got, ni bod ni be rin' girdi'en yugu boch e nam ni be par u lan e nam nu Israel, ma kar tababgad i liyor ngak SOMOL ni Got rok yu Israel ma yad be meybil ngak. 22 Medlip e rran nra madnom niged u fithik' e felfelan' fare Madnom ko Flowa Ndariy e Is Riy. Ba ga' e felfelan' nra ted ni bochan e ke pingeg SOMOL laniyan' fare pilung nu Assyria ke runguyrad ke ayuwegrad kar toyed e tempel rok fare Got nu Israel bayay.

7

Ezra ni taw nga Jerusalem

1 Pire' e duw nga tomuren ko ngiyal' ni Artaxerxes e pilung nu Persia, ma bay be' ni Ezra fithingan nib mo'on ni fak Serayah, nib mo'on ni fak Azariah, nib mo'on ni fak Hilkiah, 2 nib mo'on ni fak Shallum, nib mo'on ni fak Zadok, nib mo'on ni fak Ahitub, 3 nib mo'on ni fak Amariah, nib mo'on ni fak Azariah, nib mo'on ni fak Merayoth, 4 nib

† 6:19 PALUK'AF: Mu guy e yu bugithin.

mo'on ni fak Zeremiah, nib mo'on ni fak Uzzi, nib mo'on ni fak Bukki, ⁵nib mo'on ni fak Abishua, nib mo'on ni fak Finehas, nib mo'on ni fak Eleazar, nib mo'on ni fak Aron ni ir fare Prist ni Th'abi Ga'—
⁶ Ezra e chuw u Babylonia. Cha' ney e be' nib tamilangan' ko fare Motochiyel ni SOMOL ni fare Got rok yu Israel e pi' ngak Moses. Gubin ban'en ni i ning Ezra ngak fare pilung mi i pi' ngak, ni bochan e fel'eg wa'ath rok SOMOL ni Got rok ngak.
⁷Yad boch e girdi' nu Israel, nge prist nge pi Levite, nge girdi'en e tang, nge girdi' ni ngi i matanag ko garog, nge girdi'en e pigpig u Tempel e ranod riy nga Jerusalem, ko bin medlip e duw nap'an nike pilung Artaxerxes. ⁸⁻⁹Ra chuwgad u Babylonia ko re rran ni som'on ko bin m'on e pul, me ayuwegrad Got ngar tawgad nga Jerusalem ko bin som'on e rran ko pul ni lal. ¹⁰Ma ke par Ezra ni be fil urngin fapi motochiyel rok SOMOL, ma be fol riy, ma be fil ngak yu Israel.

Babyor ni kan yoloy ni pi' Artaxerxes ni Emperor ngak Ezra

¹¹ Artaxerxes ni Emperor e pi' e re babyor ni ba'aray ngak Ezra, ni fare prist ma ba tamilangan', ya rib tamilangan' ko fapi motochiyel nge tin ni yog SOMOL ngak yu Israel ni ngu'ur rin'ed.

¹² "I yib rok Artaxerxes ni Emperor ngak Ezra ni prist, nib tamilangan' ko fare Motochiyel rok Got nu tharmiy.

¹³ Ba'aray e tin kug turguy kugog ni ga'ngin yang ni bay u tanggin e gagiyeg rog, e gubin e girdi' nu Israel, nge pi prist, nge pi Levite nib magan'rad ni ngar uned nga Jerusalem e ngan pagrad ngar

uned ngom. ¹⁴ I gag nge fa medlip i girdi' ni gamad ma puruy' e nggu l'oeged gur ngam man nga Jerusalem nge nga Judah ngam guy ko yibe ngongol riy nrogon ni bay ko Motochiyel ko Got rom fa dangay, ni fare Motochiyel ni gur e bay u pa'am. ¹⁵ Ma ngam fek fapi gol nge silber ni gag nge pi'in ni gamad ma puruy' e gamad ba'adag ni nggu pi'ed ngak fare Got nu Israel, ni Tempel rok e bay u lan yu Jerusalem. ¹⁶ Ma ngkum fek urngin e silber nge gol ni bay mu kunuy u pa' e girdi' ko nug nu Babylon nge pin'en ni bayi pi' piyu Israel nge pi prist rorad ni fan ko fare Tempel rok e Got rorad ni bay u Jerusalem.

¹⁷ "Re salpiy nem e ngam ayuweg rogon ni ngam chuway' ngay, ngam chuway' e garbaw ni pumo'on, nge saf ni pumo'on, nge pifak e saf, nge *grain*, nge wayin, ngam pi' ni maligach u daken e altar ko fare Tempel u Jerusalem. ¹⁸ Ma tin ke magey e silber nge gol e gur nge girdi' ko nam rom e ngam pi'ed ko tin gimed ba'adag, nrogon nib m'agan' fare Got romed ngay. ¹⁹ Ma ngam pi' ngak Got u Jerusalem urngin fapi tatelin e maruwel ni ka ni pi' ngom ni ngu'un maruwel ngay u lan e Tempel. ²⁰ Ma n'en ni kabay ni dabisiy ni nge yag ni fan ko Tempel e rayag ni ngam fek ko chubgil ko pilung.

²¹ "I gag Artaxerxes ni Pilung e gu be yog ngak urngin e pi'in yad ma chubgiliy e salpiy ko Pilung u ley ni ngal e nug nu Eufrates ni be lungug ngorad: Urngin e tin nra yog Ezra ni prist ni ir e ba tamilangan' ko Motochiyel rok fare Got nu tharmiy ni nga ni pi' ngak e thingar ni pi'

urngin ni be ning, ²² ni nge yan i mus nga 7,500 pawn e silber, nge 500 thum e *wheat*, nge 550 e gallon e wayin, nge 550 e gallon e gapgep ko *olive*, nge sol ni urngin ni nge yag. ²³ Thingar mu guyed rogon ngam pi'ed urngin ban'en ni dabisiy ni nge fanay fare Got nu tharmiy ko Tempel rok, ya ngar mu guyed rogon nge dabi damumuw ngog ara pifakag ni bay rabad nga luwag ngar manged pilung. ²⁴ Thingar dab mu feked e tax u pa' e pi prist, nge pi Levi, nge girdi'en e musik nu Tempel, nge pi matanag, nge girdi'en e maruwel, nge yugu reb e tapigpig ko Tempel.

²⁵ “Gur Ezra e ngam maruwel ko gonop nike pi' e Got rom ngom ngam duwgiliy e pi am nge pi tapuf oloboch ni yad e ngar gagiyeg niked urngin e girdi' ni bay u lan e ley ni ngal e nug nu Eufrates, ni yad be fol ko Motochiyel rok e Got rom. Thingar mu filed e pi Motochiyel nem ngak e pi'in ndawor ra nanged. ²⁶ Fa'anra ba' be' nde fol ko pi motochiyel ko Got rom ara motochiyel ko nam ma dabisiy ni ngan gechignag, ni ngan thang e pogofan rok, ara ni pi' nge yan nga reb e nam nge kalbus u rom, ara ni fek e tin bay rok, ara ntay nga kalbus.”

Ezra ni pining e sorok ngak Got

²⁷ Me ga'ar Ezra, “Ke magaer SOMOL ni fare Got rok pi chitamangidad ni kakrom! Ke gagiyegnag fare pilung ke m'agan' ngay ni nge tay fan e Tempel rok SOMOL ni bay u lan yu Jerusalem ni aray rogon! ²⁸ Got e ke ayuwegneg kug fel' u wan' fare pilung nge pi'in yad ma puruy' e en ni pilung, nge

urngin e pi tolang ni yad bay u tan pa'. I Got e ke pi' e athamgil nga lanin'ug ke yag rog ni gu teg ngak pire' e pi ga' ko ganong nu Israel ni ngar uned ngog nggu sulod nga Israel."

8

Girdi' nra Sulod ko Kalbus ni ur ted u reb e nam

¹ Irera' fithingan e pi'in lolgen e yuke girdi' ni urmed ni yad ba kalbus u lan yu Babylonia mar sulod ni yad Ezra nga Jerusalem ko ngiyal' ni Artaxerxes e pilung:

²⁻¹⁴ Gershom, ko fare ke girdi' rok

Finehas

Daniel, ko fare ke girdi' rok

Ithamar

Hattush nib mo'on ni fak

Shekariah, ko fare ke girdi' rok David

Zekariah, ko fare ke girdi' rok

Parosh, nge 150 e pumo'on ko ka rok e girdi'
(immoy e babyoren e tabnaw rorad)

Eliehoenai nib mo'on ni fak

Zerahiah, ko fare ke girdi' rok Pahath Moab,
ni yad 200 e pumo'on

Shekariah nib mo'on ni fak

Jahaziel, ko fare ke girdi' rok Zattu, ni yad 300
e pumo'on

Ebed nib mo'on ni fak Jonathan,

ko fare ke girdi' rok Adin, ni yad wugem e
pumo'on

Jeshayah nib mo'on ni fak

Athaliah, ko fare ke girdi' rok Elam, ni yad
medlip i ragag e pumo'on

Zebadiah nib mo'on ni fak

Maikal, ko fare ke girdi' rok Shefatiah, ni yad
 meruk i ragag e pumo'on
 Obadiah nib mo'on ni fak Jehiel,
 ko fare ke girdi' rok Joab, ni yad 218 e
 pumo'on
 Shelomith nib mo'on ni fak
 Josifiah, ko fare ke girdi' rok Bani, ni yad 160
 e pumo'on
 Zekariah nib mo'on ni fak Bebai, ko
 fare ke girdi' rok Bebai, ni yad rliw' nge
 meruk e pumo'on
 Johanan nib mo'on ni fak
 Hakkatan, ko fare ke girdi' rok Azgad, ni yad
 110 e pumo'on
 Elifelet, Jeuel, nge Shemaiah, ko
 fare ke girdi' rok Adonikam, ni yad nel' i ragag
 e pumo'on (yad e tomur nra sulod)
 Uthai nge Zakkur, ko fare ke girdki'
 rok Bigvai, ni yad medlip i ragag e pumo'on

Pi Levi ni piri'egrad Ezra ni fan ko Fare Tempel

¹⁵ Mug kunuy fare ulung ni ga'ngin nga to'oben fare lul' ni yan ko fachi binaw nu Ahava, nggu pired u rom ni dalip e rran. Mug pir'eg ni bay e prist u lan fare ulung machane dariy reb e Levi. ¹⁶ Mug mol'og nge yan ngak mereb e tayugang': Eliezer, Ariel, Shemaiah, Elnathan, Jarib, Elnathan, Nathan, Zekariah, nge Meshullam, nge l'agruw i sensey, ni Joyarib nge Elnathan. ¹⁷ Mug l'ograd ngranod ngak Iddo, ni ir lolgen fare ulung nu Kasifia, ni ngar fithed ngak nge pi'in yad nga bang, ni yad ma maruwel u Tempel, ni ngar pi'ed e girdi' ngomad ni ngar pigpigdad ngak Got u lan

fare Tempel. ¹⁸ Mu daken e runguy rok Got e ra pi'ed i Sherebiah ngomad, nib mo'on nib salap ko maruwel, ni reb e Levite ni be' ko fare ke girdi' rok Mahli; ma ragag nge meruk e pumo'on nra uned ngak ni pifak nge puwalagen. ¹⁹ Mu ku ra l'oged Hashabiah nge Jeshayah ko fare ke girdi' rok Merari, nike un rliw' e girdi' ngorow ni yad tabnaw. ²⁰ Kub dachug ngorad 220 girdi'en e maruwel u Tempel ni pi ga' rorad e ka David ni Pilung nge pi tayugang' rok e ra melegedyad ni ngar ayweged e pi Levite. Yad gubin ma go' ni yoloy fithingrad.

Me pow'iy Ezra fapi girdi' ngar paged e abich ngar meybilgad

²¹ U rom u to'oben fare Lul' ni Ahava mu gog ngomad ni gamad gubin ni go' nggu paged e abich magmad sobut' nagmad u owchen Got magmad ning ngak ni nge pow'iymad ko milekag romad me ayuwegmad nge pifakmad nge urngin e tiromad ban'en. ²² Gu tamra' ni nggu ning ngak fare pilung ni nge pi' barba' i salthaw ni yad mayan u os ni ngar matanagiyed gamad ko pi to'ogor romad u nap'an e milekag romad, ni bochan e kugog ngak ni Got rodad e ma fal'eg wa'athan gubin e pi'in ma pagan'rad ngak, machane pi'in yad ra cheal ngar pi'ed keru'rad ngak e ra dabuy mra gechig nagraad. ²³ Ma aram magmad pag e abich nggu meybilgad ni fan e nge ayuwegmad Got, me fulweg taban e meybil romad.

Pi tow'ath ni fan ko fare Tempel

²⁴ U fithik' fapi prist ni yad ma gagiyeg e gu mel'eg Sherebiah, Hashabiah, nge ku ragag i yad. ²⁵ Ma

aram mug thabthabelnag fapi silber, gol, nge fapi tatalin e maruwel ni pi' fare pilung, nge pi'in yad ma puruy' nge pi tayugang', nge girdi' nu Israel ni ngan fanay u langgin fare Tempel, nggu pi' ngak fapi prist. ²⁶⁻²⁷ Ba'aray e n'en ni gu pi' ngorad:

silber — rliw' nge lal e ton

100 tatalin e maruwel nib silber — 150 e pawn gol — 7,500 e pawn

rliw' raba' e dabiyy nib gol — 270 e ounce

l'agruw raba' e dabiyy ni *bronze* nrrib fel', ni ta'reb feni fel' ko yu raba' nib gol

²⁸ Me lungung ko fapi prist, “Gimed ba tabgul ni fan ngak SOMOL, ni fare Got rok e pi chitamangimed kakrom, ma ku arita' e silber nge gol nge fapi tatalin e maruwel ni bogi maligach ni girdi' e leam rorad ni ngar pi'ed ngak SOMOL.

²⁹ Nopa'med ni ngam matnagiyed nge dabi buch ban'en ko pin'ey nge mada' ko ngiyal' ni kam tawgad ko fare Tempel. Mu rom u lan e pi senggil rok fapi prist e ngam thabthabel niked e pin'ey mi gimed pi' nga pa' e pi tolang ko prist nge ngak e pi Levite, nge ngak pi tayugang' rok e girdi' nu Israel u lan yu Jerusalem.” ³⁰ Ma aram me milfan fapi silber, nge gol nge fapi tatalin e maruwel ngak fapi prist ni ngar feked ko Tempel ngalan yu Jerusalem.

Sul ntay nga Jerusalem

³¹ Rofen ni ragag nge l'agruw ko bin m'on e pul e gu chuwigad ko fare lul' ni Ahava nggu warod nga Jerusalem. Got romad e un ngomad ngi i yororiymad ko cham nge gafgow ni be yibnag e pi to'ogor romad ngomad nap'an ni gamad be

milekag. ³² Nap'an ni gu tawgad nga Jerusalem, ma gamad toffan ni dalip e rran. ³³ Ma aram me yan i aningeg fen ma gamad yan ko fare Tempel, nggu thabthabel niged fapi silber, gol, nge pi tatalin e maruwel, nggu pi'ed ngak Meremoth ni fare prist, nib mo'on ni fak Uriah. Ma pi'in yad bay rok e Eleazar nib mo'on ni fak Finehas nge l'agruw i Levite ni Jozabad nib mo'on ni fak Jeshua nge Noadiah nib mo'on ni fak Binnui. ³⁴ Gubin e pin'ey min the'eg ngan thabthabelnag, ma yigo' ni yoloy nga babyor ni gubin ko ngiyal'nem.

³⁵ Gubin e kalbus ni karsulod u bang e rafeked e maligach rorad i yib ni ngan urfiy ngan pi' ngak fare Got nu Israel. Ra pi'ed ni maligach ragag nge l'agruw e garbaw ni pumo'on ni fan ngak ga'ngin yu Israel, nge mereb i ragag nge nel' e saf ni pumo'on, nge medlip i ragag nge medlip e pifak e saf; mu kura pi'ed ragag nge l'agruw e kaming ni nge be'ech nagrad ko denen. Gubin e pi gamanman ney ma ni urfiy ni maligach ngak SOMOL.

³⁶ Mu kura feked fare gi babyor nike yoloy fare pilung ke pi' ngorad ngar pi'ed ngak e pi governor nge pi tayugang' u ley ni ngal e nug nu Eufrates, ma aram me pi' e pi cha'ney e ayuw ngak fapi girdi' nge fare Tempel.

9

Ezra ni yog nib kireb ni ngan mabgol ngak be' ni gathi reb e Jews

¹ Nga tomuren ni go' kan rin' urngin e pin'ey, me yib boch fapi tayugang' rok e girdi' nu Israel

rogned ngog ni girdi', nge prist, nge pi Levite e de yag nra ki'egged yad nga orel rok e girdi' ko pi nam ni yad ba chuchugur ngorad ni aram yu Ammon, Moab, ngu Egypt ara rok e pi Kanaanite, Hittite, Perizzite, Jebusite, nge pi Amorite. Yad be rin' e pin'en nib sonogor nma rin' e pi girdi' ney. ² Pi pumo'on ni *Jew* e yad be le'engiy e ppin nu boch e nam, ere girdi' rok Got nib thothup e kar alit niged yad. Pi tayugang' nge pi tolang e yad e tapi kenggin e re denen ney. ³ Nap'an ni gu rung'ag e ren'ey mu gguchthuy e mad rog ni bochan e ke kireban'ug, mu gu bu'oy piyan lolugeg nge sorbeg, mu gu par nga but' nike li'eg e kireban'. ⁴ Gu par u rom ni gu be yor nge taw nga nap'an ni ngan pi' e maligach ko blayal', me tabab e girdi' ko mu'ulung ni kar liyeged gag — gubin e pi'in ni kar rusgad ni bochan e n'en ke yog fare Got nu Israel ni murung'agen e denen ko pi'in kar sulod ko gin ur kalbusgad riy.

⁵ Nap'an ni taw ngal'an e maligach ni blayal' mug sak'iy ngalang ko gin ni ug yor riy, ni kug bay u madag nib mogchoth, mu gu ragbug nggu meybil mu gu tining pa'ag ngalang ngak SOMOL ni Got rog. ⁶ Me lungug, "Got, kagum' ko tamra' ni nggu pug owcheg ngalang u p'eowchem. Ya denen romad e ke tolang nga lolugenmad; ke tun ko tharmiy. ⁷ Ka nap'an e pi ga' romad nge mada' ko chiney, ma gamad, ni girdi' rom, e kug denengad nib tinowey. Bochan e pi denen romad ma aram e ke mul e pilung nge prist romad ngalan pa' e pi pilung nu boch e nam, ma yibe li'mad ko saydon, ma yibe moro'ro' romad, ma yibe fekmad ni kalbus nga wuru' e nam romad. Kari m'ay

famad, ni ku er rogmad e daba'. ⁸ SOMOL ni Got romad, chingiyal'ney e kam fel'egmad u lanin'um ka mu pag boch i gamad kar thaygad ko sib yad be par ko gin'ey nib thothup ni dabi buch ban'en rorad. Gur e ka mu pagmad ku gu thaygad ko sib ka mu pi' reb e yafos ngomad nib be'ech. ⁹ Ugmed ni gamad e sib, machane dam digeymad ngu'ug pired ni gamad e sib. Ya mu gagiyeagnag e pi pilung nu Persia nggu fel'gad u wan'rad miyad pi' mat'awmad nggu toyed bayay fare Tempel rom, ni immoy nike mogothgoth, mu gu pir'eged e gapas u roy u Judah ngu Jerusalem.

¹⁰ Got, me'ere chiney, mang e ku rayag ni ngogned nga tomuren urngin e tin'ey? Ya kug pi'ed keru'mad bayay ko tin mog ngomad ¹¹ u daken e pi tapigpig rom, ni bogi profet. Rogned ngomad ni fare nam ni nggu pired riy e ba nam nib alit ni bochan e pi girdi' ni urpired riy e ka ra suguyed fare nam u baley nge mada' nga baley ko pi ngongol rorad nib sonogor mab alit. ¹² Rogned ngomad ndariy e ngiyal' ni nggu mabgolgad ngak e pi girdi' nem ma dariy e ngiyal' ni nggu aywege-drad nge fel' rogorad ara rman'oggad ni fa'anra gamad ba'adag ni ngu'ug pired nib felfelan'mad u lan fare nam, me par nge mang gayog rok e pi'in owchemad ni dariy n'umngin nap'an. ¹³ Machane nga tomuren urngin e n'en ke buch romad ni gechig ko denen nge kireb romad, ma gamad man-ang ni gur, ni Got romad, e ka mu gechig nagmad nib waer mirin nga rogon ni susuna nge aw ngomad, ma ka mu taymad ni kagmad bfos. ¹⁴ Ere bu uw rogon ni gamad ra pag e pi motochiyel rom ney

bayay ngkug mabgolgad ngak e pi girdi' ni kireb ney? Fa'an gamad ra rin', ma ri ga ra damumu ngomad ngam thang owchamad ni gamad gubin ni dab mu pag be' nib fos. ¹⁵ SOMOL ni Got nu Israel, ri gab mat'aw, machane ka mu pag bochi gamad ke par nib fos. Gamad be weliy e kireb romad ngom; dariy mat'awmad ni nggu bad nga p'ewchem."

10

Rogon i Dareg fayuwu' i Mabgol

¹ Ngiyal' nib garbug Ezra ni be meybil u mit fare Tempel, ni be yor ma be weliy e pi denen ney, me yib ba ulung nib ga' u Israel ni — pumo'on, ppin, nge bitir — ngarabad ra liyeged u but', ni yad be yor nib gel. ² Ma aram me ga'ar Shekariah nib mo'on ni fak Jehiel ni be' ko fare ke girdi' rok Elam ngak Ezra, "Da kug folgad rok Got kug le'engiyed e pi ppin ney nu bang. Machane yug aray rogon ma kabay e lagan' rok yu Israel. ³ Ere chiney e thingar da micheged ngak e Got rodad ni bay da n'iged e pi ppin ney nge pifakrad ngar chuwgad u roy. Bay gu rin'ed e n'en ni ga be yog nge fa tinef e girdi' ni riyul' ni yad ma tay u gil' e motochiyel rok Got e karoged ngomad ni nggu rin'ed ni aray rogon. Bay gu rin'ed e n'en ni bay ko motochiyel rok Got. ⁴ Ezra, I gur e maruwel rom ni ngam mithmith. Gamad bay u wuryal rom, ere mman ngam mu'nag."

⁵ Ma aram me tabab Ezra i yog ngak e pi tayugang' rok e prist, nge pi Levite, nge tin kabay e girdi' ni ngar micheged ni yad ra rin' e n'en nike yog

Shekaniah. ⁶ Ma aram me yan u mit fare Tempel ngalan e gin nma par Jehohanan riy nib mo'on ni fak Eliashib, nge par u rom e re nep' nem ni be yornag feni de yul'yul' e pi girdi' nem ni un kalbus nagrad u bang. De kay ma de unum ban'en.

⁷ Ni wereng bbugi thin u ga'ngin yu Jerusalem nge Judah ni gubin e pi'in kar sulod ko kalbus u wuru' e nam ma ngar mu'ulunggad nga Jerusalem ⁸ nike yog e tayugang' rok e pi girdi' nem. Fa'anra yan dalip e rran ndawori m'ug be', ma gubin e pin'en nib milfan ngak e go' yira fek rok, ma yira fek rok mat'wun ni be par ni ir reb i girdi'en fare ulung. ⁹ U lan fa dalip i rran, ko rofen ni rliw' ko pul ni mereb, ma gubin e pumo'on ni yad ma par u lan e gin nib milsuwon ngak Judah nge Benjamin e go' rabad nga Jerusalem ngarbad ra mu'ulunggad ngalan e yoror ko fare Tempel. Ma be aw e n'uw nib gel, ma bochan e lang nga feni ga'fan fare mu'ulung ma yad gubin ni yad be t'on.

¹⁰ Me sak'iy Ezra ni prist ngalang nge non ngorad. I ga'ar, "Gimed e ka mu th'abed e motochiyel rok Got ka mu girngiyed e kireb nga daken yu Israel ni ga'ngin ko mabgol ni ka mu ted e ppin nu bang!

¹¹ Ere chiney e ngam weliyed e kireb romed ngak SOMOL, ni fare Got rok e pi ga' romed, mi gimed rin' e tin ni bfel' u wan'. Mu pithged gimed rok e girdi' nu boch e nam ni yad be par u lan e nam rodad mi gimed n'ag pi le'engimed ni girdi' nu bang."

¹² Me fulweg fapi girdi' ni yad be tolul, "Demturug e tin ga ra yog ma gamad ra rin'." ¹³ Machane miki lungurad, "Kay gi ga' ere ulung ney, ma be

aw e n'uw nib gel. Dabkiyag ni ngu'ud sak'iygad u roy u wean ni aray rogon. Ren'ey e gathi ban'en nrayag ni ngan mu'nag u lan reb e rran fa l'agruw, ni bochan e bo'or i gadad e ke rin' e re denen ney. ¹⁴ Mu pag e pi tolang romad ngar pired u Jerusalem nge milfan e re pa' i oloboch ney ngorad. Ma aram e en ni le'engin reb e bpin nu bang e nge yib ko ngiyal' ni kanog, ngar mada'gad e pi tayugang' nge pi tapuf oloboch u lan e binaw rok. Aray rogon kanawo'en me chuw e damumuw rok Got ko re oloboch ney."

¹⁵ Dariy be' ni togopluw nga rogon ni ngan rin' e ren'ey, kemus ni Jonathan nib mo'on ni fak Asahel nge Jahzeyah nib mo'on ni fak Tikvah, me tay Meshullam nge Shabbethai tangirow ni l'agruw i Levite.

¹⁶ Fa pi'in ni ur kalbusgad u bang ni kar sulod e m'ag u wan'rad fare puruy', ere mel'eg Ezra ni prist e pi pumo'on u fithik' e pi'in lolgen fa yuke girdi' nge yoloy fithingrad. Me yan i rofen ni m'on ko pul ni ragag miyad tabab i gaweg e pi'in ni kar mabgolgad nga reb e nam ¹⁷ mu lan e dalip i pul ni migid e ra pir'eged murung'agen gubin e pumo'on ni bay le'engirad ni ppin nu boch e nam.

Pumo'on nra le'engiyed e ppin nu bang

¹⁸ Ba'aray fithingan e pi pumo'on ni kar le'engiyed e ppin nu bang:

Pi prist, nni yoloy ni ba kan e girdi nge ba kan:

Fare ke girdi' rok Joshua nge pi pumo'on ni wala-gen, pi pumo'on ni pifak Jehozadak: Maaseyah, Eliezer, Jarib, nge Gedaliah. ¹⁹ Yad e ra micheged

ni yad radar pi le'engirad, ma yad ra pi' ba saf ni pumo'on ni maligach ni fan ko denen rorad.

²⁰ Fare ke girdi' rok Immer: Hanani nge Zebadiah

²¹ Fare ke girdi' rok Harim: Maaseyah, Elijah, Shemayah, Jehiel, nge Uzziah

²² Fare ke girdi' rok Pashhur: Elioenai, Maaseyah, Ishmael, Nethanel, Jozabad, nge Elasa

²³ Pi *Levite*:

Jozabad, Shimei, Kelaiah (ni ku yima pining ni Kelita), Pethahiah, Judah, nge Eliezer

²⁴ Girdi'en e Musik:

Eliashib

Matnag u Tempel:

Shallum, Telem, nge Uri

²⁵ Nge Ku Boch:

Fare ke girdi' rok Parosh: Ramiah, Izziah, Malchijah, Mijamin, Eleazar, Malkijah, nge Benayah

²⁶ Fare ke girdi' rok Elam: Mattaniah, Zekariah, Jehiel, Abdi, Jeremoth, nge Elijah

²⁷ Fare ke girdi' rok Zattu: Elioenai, Eliashib, Mattaniah, Jeremoth, Zabad, nge Aziza

²⁸ Fare ke girdi' rok Bebai: Jehohanan, Hananiah, Zabbai, nge Athlai

²⁹ Fare ke girdi' rok Bani: Meshullam, Malluk, Adaiah, Jashub, Sheal, nge Jeremoth

³⁰ Fare ke girdi' rok Pahath Moab: Adna, Kelal, Benayah, Maaseyah, Mattaniah, Bezalel, Binnui, nge Manasseh

³¹⁻³² Fare ke girdi' rok Harim: Eliezer, Isshijah, Malkijah, Shemayah, Shimeon, Benjamin, Malluk, nge Shemariah

³³ Fare ke girdi' rok Hashum: Mattenai, Mattattah, Zabad, Elifelet, Jeremai, Manasseh, nge Shimei

³⁴⁻³⁷ Fare ke girdi' rok Bani: Maadai, Amram, Uel, Benayah, Bedeyah, Cheluhi, Vaniah, Meremoth, Eliashib, Mattaniah, Mattenai, nge Jaasu

³⁸⁻⁴² Fare ke girdi' rok Binnui: Shimei, Shelemiah, Nathan, Adayah, Maknadebai, Shashai, Sharai, Azarel, Shelemiah, Shemariah, Shallum, Amariah, nge Josef ⁴³ Fare ke girdi' rok Nebo: Jeyel, Mattithiah, Zabad, Zebina, Jaddai, Joel, nge Benayah

⁴⁴ Gubin e pi pumo'on ney ni kar le'engiyed e ppin nu bang. Go' rdargad pi le'engirad, miyad l'oeg pi le'engirad nge pifakrad ngar chuwgad u rom.

Bible Ni Thothup
The Holy Bible in the Yapese language of the
Federated States of Micronesia

Copyright © 2007 Bible Society of Micronesia

Language: Yapese

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

 You include the above copyright and source information.

 You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-12-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 30 Nov 2021

37b6628b-b71d-5df3-af33-fc1d4dd69788